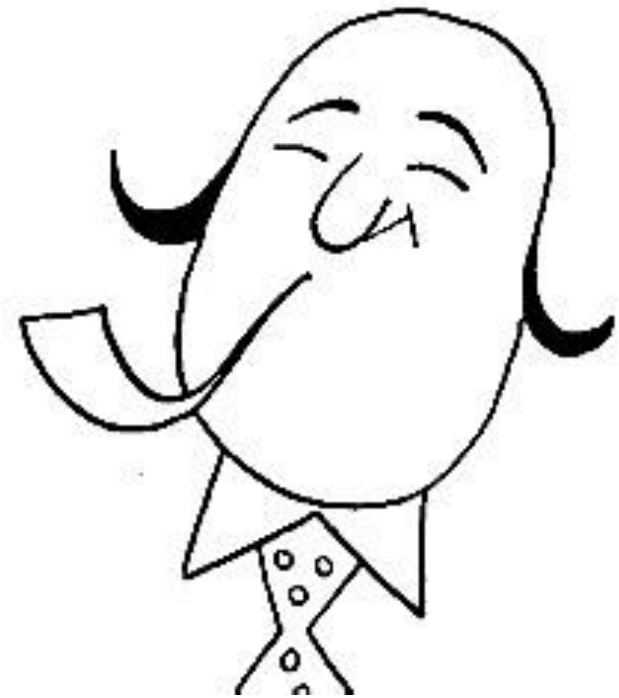

Fransk er meget nemt - Hest hedder cheval, og sådan er det hele vejen igennem!

Storm P.

Sprog er kultur

Sproglærerforeningens sprogkonference
5. april 2018

Hanne Leth Andersen

Sprog er kultur

Strukturalisme: Tendens til at adskille form og indhold og undervise separat i sprog og kultur.

Indhold og viden om verden og om relationer er nødvendige for at have et velfungerende sprog.

Elever: Tendens til at opfatte formel og grammatisk viden som nødvendig for at tilegne sig sprog.

Kultur er en central del af enhver kommunikation i tale og skrift.

Kulturmødet er et motiverende element.

Hvad er kultur?

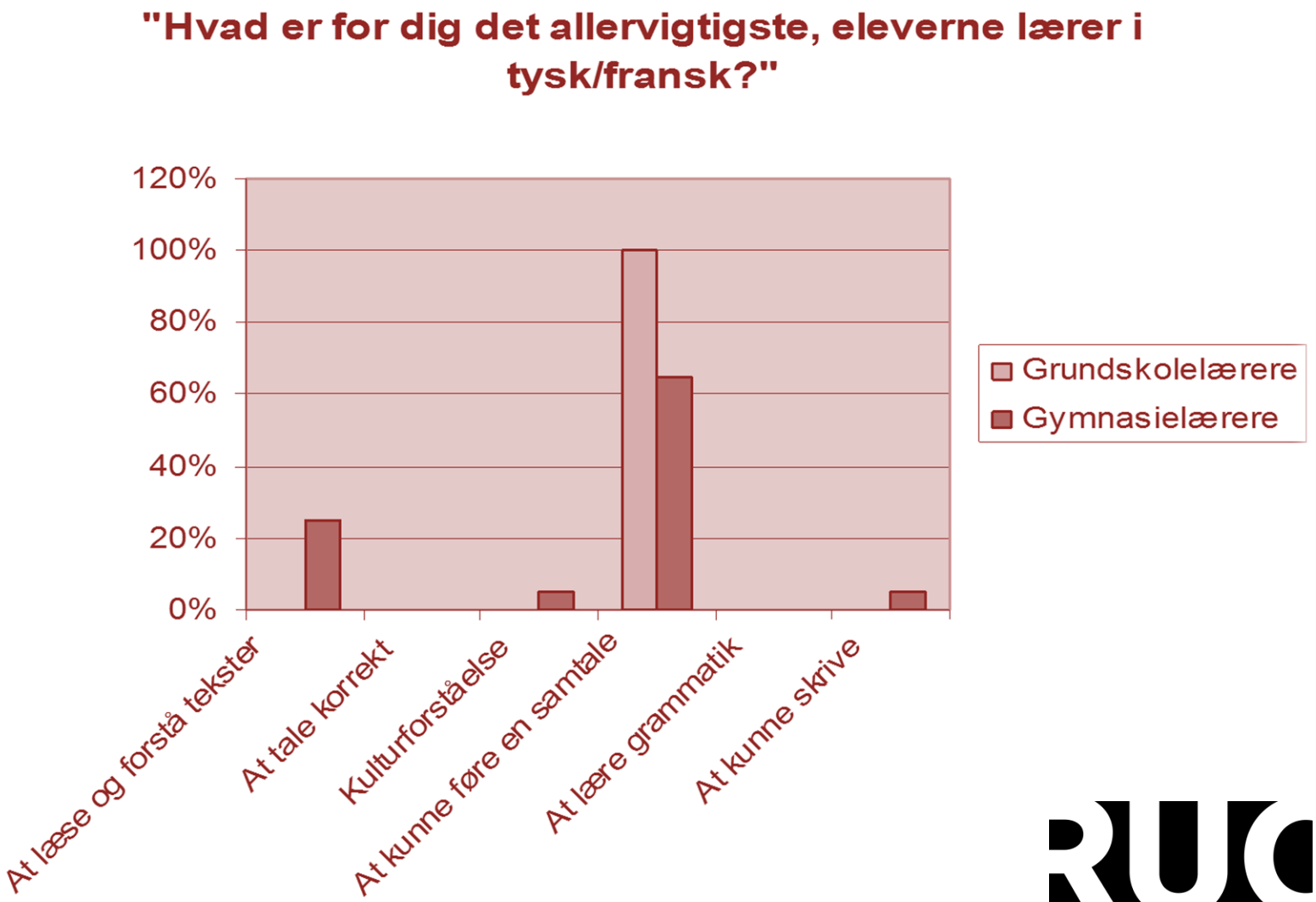

Elevønsker

Spil

Måske se en film, eller kigge på noget tysk på computeren

Mere skriveøvelser (sjove helst) og lytteøvelser

Lave lytteøvelser eller rollespil

Synge nogle sange

I stedet for kun at høre om anden verdenskrig, vil jeg også gerne kende de unge og samfundet i dag

Musik/teater og mere kultur og historie om Tyskland

Jeg vil gerne lave et skuespil

Grammatik i situationer

- Præsentation
- Interaktion
- Sproglige øer
- Leksikaliserede fraser
- Typiske konstruktioner
- Scenarier og skemaer
- Relation og høflighed
- Diskursmarkører
- Nærhedspar

Hemmeligheden bag den indfødte sprogbrugers evne til at udtrykke sig flydende og idiomatisk (Pawley og Syder 1983)

En holistisk grammatik?

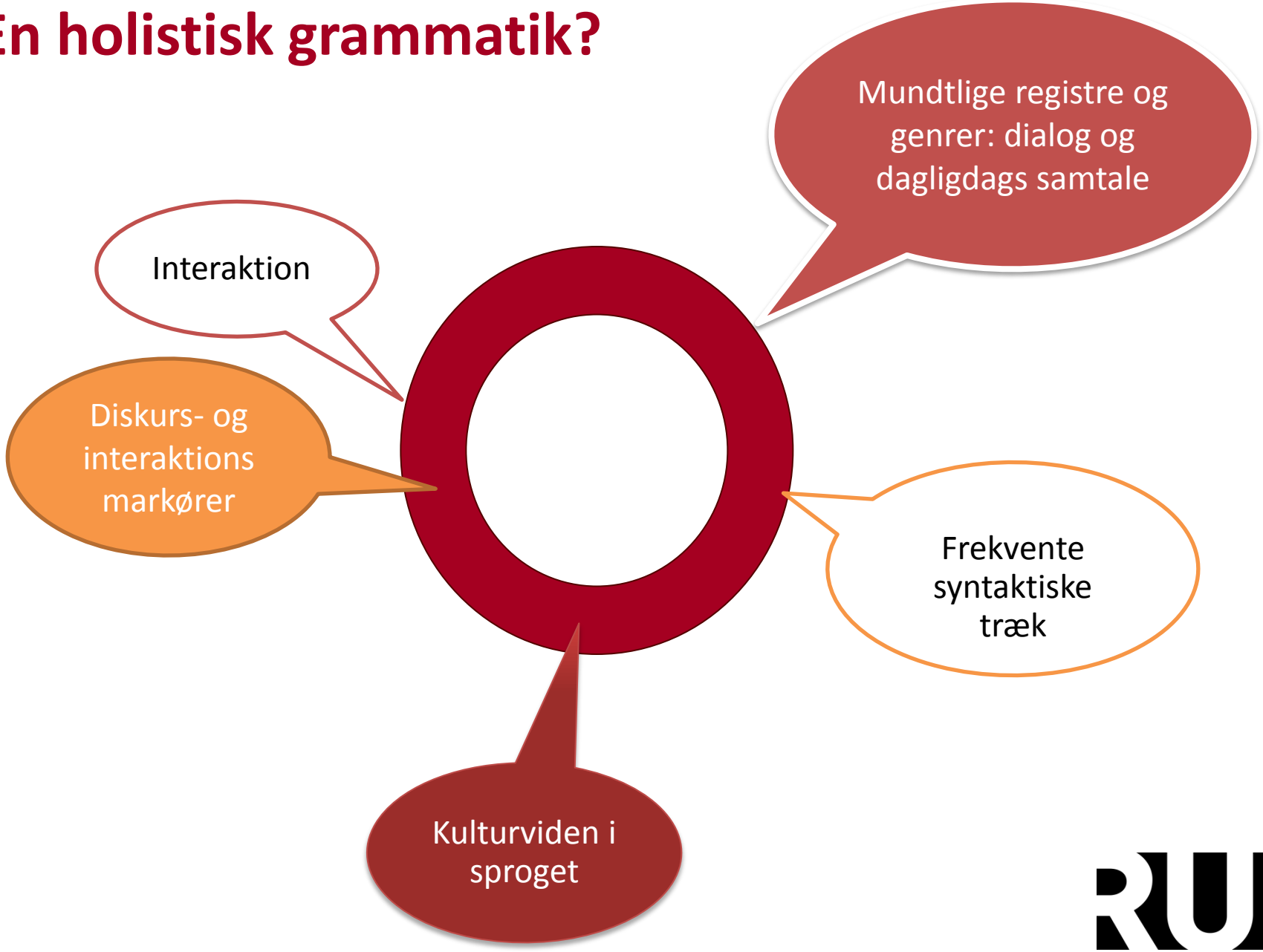

Samtale og scenarier

- Hilsen
- Komplimenter
- Vejret
- Meningsudveksling
- Enighed – uenighed
- Spørgsmål og svar
- Undskyldning
- Minimering og vaghed
- Øh...
- Afslutning
- Afsked

Andersen & Fristrup 2005

Autentisk sprog

Reel kommunikation med omverdenen

BRING VERDEN IND I KLASSERUMMET

Find velegnet klip på YouTube -> basis for spontan samtale på sproget; samtaleøvelser; skærpet forståelse af kulturelle forskelle

Interkulturel kompetence

Ikke-dømmende holdning til ”de andre”

Motivation til at forstå og kommunikere

Positiv vurdering af mangfoldighed og forskellighed

Kulturel viden som udgangspunkt for politik

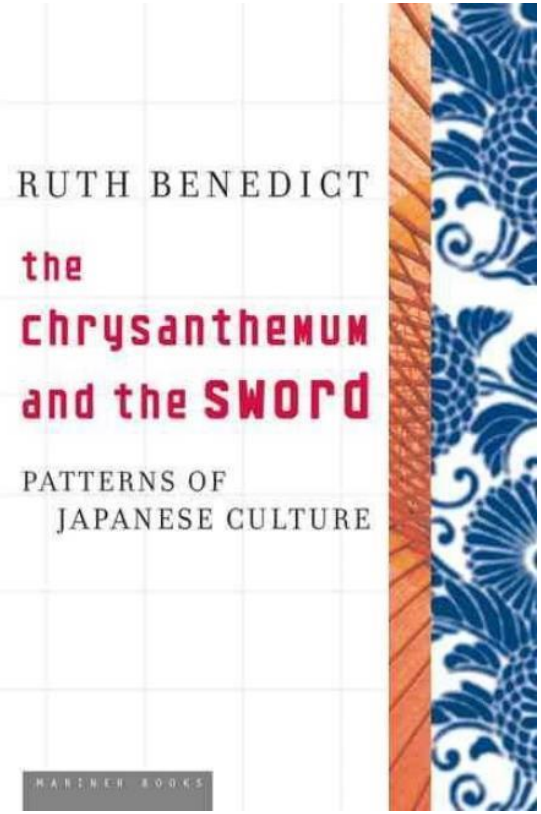

Forståelse for tankegange, følelser, vaner og mønstre

"We had to know not just the aims and motives of those in power in Tokyo, not just the long history of Japan, not just economic and military statistics; we had to know what their government could count on from the people."

Ruth Benedict: *Patterns of Japanese Culture*, 1946

Sprog og kultur

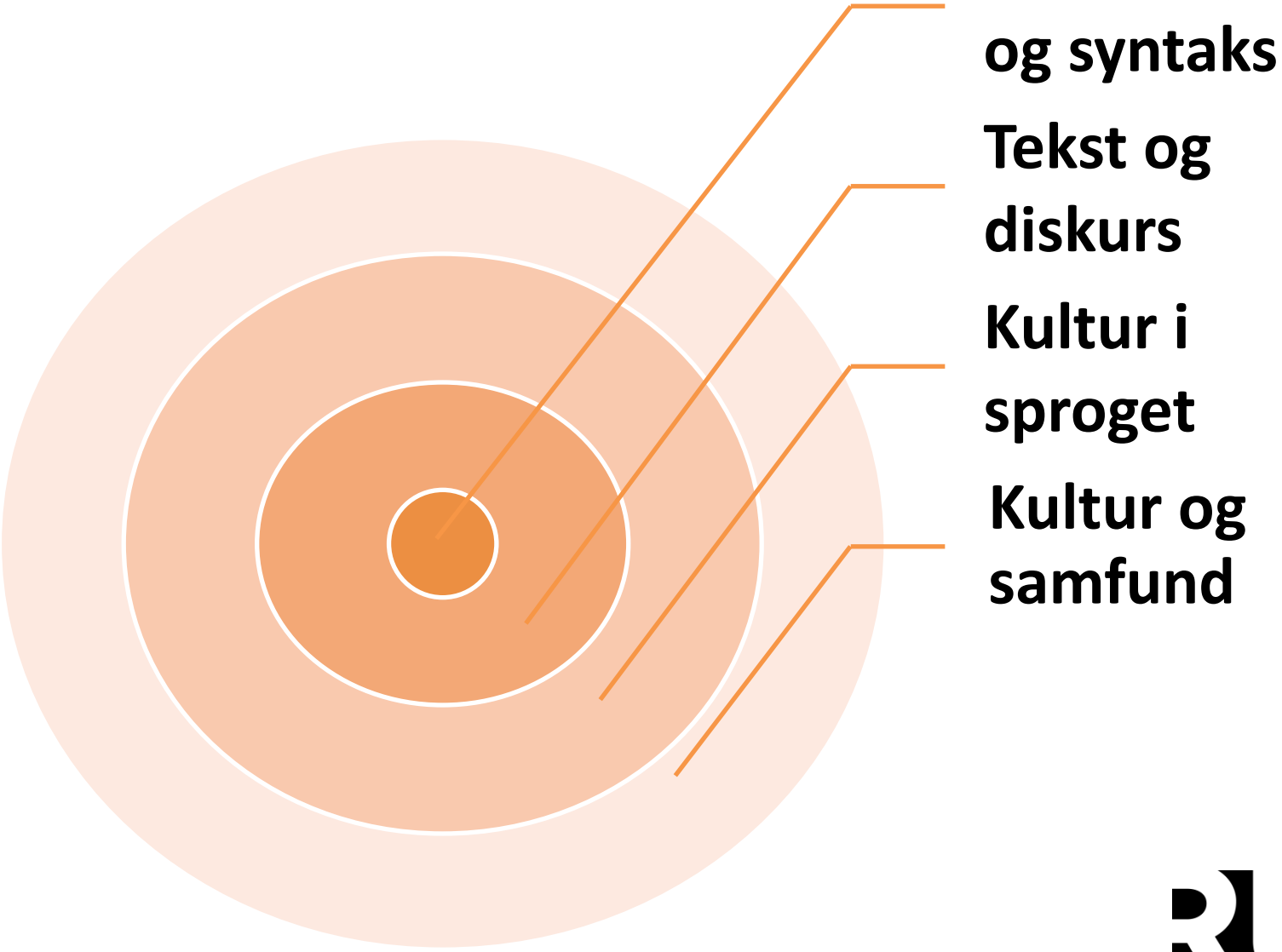

Sprogfagenes opgave

- Skabe bevidsthed om sprog
- Vise at sprog ikke *kun* handler om sprogforståelse og korrekthed
- Form, tekst og genre - også på tværs af fagene.

Sproglig udvikling i kontekst

- Tekstopbygning, grammatiske mønstre, ordforråd, stavning
- Målrettet og autentisk dialog mellem lærer og elev og mellem elever med det faglige sprog

Faglæreren er nøgleperson i udviklingen af elevernes faglige sprog og læsefærdighed.

Faglæreren skal kende og formidle de sproglige træk der er kendetegnende for faget.

Inspiration: Pauline Gibbons' *Styrk Sproget, styrk læringen*

Samarbejde med sprog

- Materiale på fremmedsprog
- Søgning på net
- Små tekstanalyser
- Oversættelseskritik
- Kobling til projektarbejde
- Emner over i daglig samtaleundervisning
- Sprogbad, CLIL

Kompetenceområdet kultur og samfund

Mål: Sammenligne, forstå og formidle kulturer

- ✓ kendskab til forhold i Danmark – geografisk, politisk og historisk
- ✓ indsigt + indlevelse i forhold til kulturer (interkulturel opmærksomhed)
- ✓ kommunikationssprog tysk
- ✓ interkulturelt dannelsesmål: sproget som bro mellem verdener
- ✓ udfordring af stereotype forestillinger om de fremmede/tyskerne

Kommunikativ sprogundervisning og dynamisk kultursyn

1) en kognitiv dimension, baseret på viden
2) en pragmatisk-kommunikativ dimension -> at handle hensigtsmæssigt i kommunikative situationer
3) en emotionel-affektiv dimension, via normer og holdninger skabe bevidsthed om kulturel diversitet og kulturelle møder.

7. kl.	Interkulturel kontakt		Engelsk som adgang til verden		Tekst og medier	
1.	Eleven kan give eksempler på forskelle og ligheder mellem kultur- og samfundsforhold i eget land og i engelsksprogede områder	Eleven har viden om enkle kultur- og samfundsforhold i engelsksprogede områder	Eleven kan deltage i udveksling af enkel information og produkter med elever i udlandet	Eleven har viden om metoder til udveksling af information	Eleven kan genkende typer af fagtekster på engelsk	Eleven har viden om sproglige træk ved fagtekster
2.	Eleven kan fortælle om kulturelle forskelle og ligheder i enkle kulturmøder	Eleven har viden om udvalgte kultur- og samfundsgrupper	Eleven kan med forberedelse og støtte bruge engelsk til internationale henvendelser	Eleven har viden om engelsk som lingua franca	Eleven kan sammenligne typer af fiktive tekster på engelsk	Eleven har viden om enkle genretræk ved fiktionstekster
3.	Eleven kan indgå i enkle, forberedte kulturmøder	Eleven har viden om sproglige regler, normer og værdier hos udvalgte grupper	Eleven kan tage initiativ til kommunikation med personer i udlandet	Eleven har viden om forskellige medier som adgang til international kontakt	Eleven kan anvende varierede teksttyper i forskellige medier på engelsk	Eleven har viden om sammenhæng mellem genre, indhold og formål
9. kl.	Interkulturel kontakt		Engelsk som adgang til verden		Tekst og medier	
1.	Eleven kan kommunikere om egne og andres kulturmøder	Eleven har viden om potentielle konfliktpunkter i kulturmøder	Eleven kan forklare enkle forskelle på sproglige varianter i det engelske sprog	Eleven har viden om varianter af engelsk på verdensplan	Eleven kan producere multimodale teksttyper på engelsk	Eleven har viden om struktur og funktion i multimodale medier
2.	Eleven kan agere i spontane internationale kulturmøder	Eleven har viden om sproglige regler, normer og værdier i forskellige kulturer og samfund	Eleven kan anvende engelsk som internationalt kommunikationsmiddel i forskellige situationer	Eleven har viden om samspil mellem sproglige og kulturelle normer i engelsksproglig kommunikation	Eleven kan vurdere engelsksprogede tekster i forhold til genre og sprogbrug	Eleven har viden om kriterier til vurdering af tekster

CLIL: Fransk i samfundsvidenskab

- Franske samfundsvidenskabelige traditioner/aktuelt tema
- Informationssøgning i franske databaser
- Løbende sprogvejledning – skriftligt og mundtligt
- Stigende grad af fransk i oplæg og i diskussion

Hvad styrer dine valg?

- Sprogsyn og sprogtilegnelsesteorier
- Hvordan du selv blev undervist
- Din eller andres undervisningserfaring
- Lærebøger
- Fagmål (trinmål, fasemål)
- Fagtraditioner
- Forældres og elevers forventninger
- Elevers ønsker og motivation

Et par referencer

- Andersen, H.L. 2017. ” The languages strategy is an important first step”, University World News, 16 December 2017 Issue No:487.
- Andersen, H.L., Fernandez, S., Fristrup, D. & Henriksen B. 2015. *Didaktik i fremmedsprog*, Frydenlund.
- Andersen, H.L. & S.S. Fernandez, D. Fristrup, B. Henriksen (udg.) 2014. *Fremmedsprog i gymnasiet. Teori, praksis og udsyn.* Samfundslitteratur.
- Andersen, H.L. & C. Blach 2010. *Tysk og fransk, fra grundskole til gymnasium*, Aarhus Universitetsforlag.
- Andersen, H.L., 2009. ”Langue et culture : jamais l’un sans l’autre...”, *Synergies Pays Scandinaves 4,* 79-88.
- Andersen, H.L. 2010. ”Mundtlig sprogfærdighed i tysk og fransk: et oplagt udviklingsområde”, *Sprogforum*.
- Andersen, H. L. 2007. ”Samtalegrammatik tak!”, *PS Praktisk sprog*, 4-8.
- Andersen, H.L. 2005. "Sprogpolitik, sprogdidaktik, sprogfaglighed: hvad er sprog i fremtiden?", *Sprogforum.*
- Andersen, H. L. 2003. “Dannelse og sprog”, *Uddannelse* 4, UVM.